

A Fővárosi Ítéltábla felperes neve[akinek képviselőjében a másodfokú eljárásban a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség jár el (1055 Budapest, Markó u. 27.; ügyintéző: dr.mb. osztályvezető ügyész)] felperesnek a dr. Koncz Tibor Ügyvédi Iroda által képviselt alperes ellen általános szerződési feltételek érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2017. május 18. napján kelt 19.G.41.290/2016/10. számú ítélete ellen a felperes által előterjesztett fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését részben megváltoztatja és megállapítja, hogy az alperes által 2014. június 1-től a fogyasztói szerződésekben alkalmazott általános szerződési feltételek 12. pontjának azon szövegrésze, amely szerint:

„A **D...** felhívja a vevő figyelmét arra, hogy abban az esetben, ha az árut az elállási jog gyakorlására biztosított 14 napos határidő lejártát követő első munkanapon sem juttatja vissza, és nem is adja postára, azt a **D...** a vevő ráutaló magatartásaként értékelve úgy tekinti, hogy a vevő elállását visszavonta, ezért későbbi időpontban a **D...** az árut nem köteles visszavenni.”

az alperessel szerződő valamennyi félre kiterjedő hatállyal érvénytelen azzal, hogy az érvénytelenség megállapítása nem érinti azokat a szerződéseket, amelyeket a megtámadásig, 2016. március 29-ig már teljesítettek.

Az elsőfokú bíróság által megállapított közlemény szövegét kiegészíti és az alperest az alábbiakkal kiegészített szövegű közlemény közzétételére kötelezi.

„A Fővárosi Törvényszék a 2017. május 18-án kelt ítéletével valamennyi szerződő félre kiterjedő hatállyal megállapította, hogy a ... Bau Kft. (korábbi elnevezése: alperes neve) alperes által 2014. június 1-től a fogyasztói szerződésekben alkalmazott általános szerződési feltételek 12. pontjának azon szövegrésze, amely szerint:

„A **D...** felhívja a vevő figyelmét arra, hogy abban az esetben, ha az árut az elállási jog gyakorlására biztosított 14 napos határidő lejártát követő első munkanapon sem juttatja vissza, és nem is adja postára, azt a **D...** a vevő ráutaló magatartásaként értékelve úgy tekinti, hogy a vevő elállását visszavonta, ezért későbbi időpontban a **D...** az árut nem köteles visszavenni.”

az alperessel szerződő valamennyi szerződő félre kiterjedő hatállyal érvénytelen azzal, hogy az érvénytelenség megállapítása nem érinti azokat a szerződéseket, amelyeket a megtámadásig, 2016. március 29-ig már teljesítettek.

A kikötés azért tisztességtelen, mert a fogyasztó magatartását, a megrendelt áru visszaküldésének elmulasztását az írásban tett elállási nyilatkozata visszavonásának minősíti úgy, hogy a visszaküldésre elegendő határidőt nem biztosít.”

A Fővárosi Ítéltábla egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az állam külön felhívására 24.000 (huszonnégyezer) forint le nem rótt fellebbezési illetéket, míg a fennmaradó 24.000 (huszonnégyezer) forint illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes a Ptk. 6:102. § (1) bekezdése és a 6:105. § (2) bekezdése alapján előterjesztett közérdekű keresetében annak a megállapítását kérte, hogy az alperes által fogyasztói szerződésekben alkalmazott – a keresetben szövegszerűen megjelölt – általános szerződési feltételek tisztességtelenek és az annak alkalmazójával szerződő valamennyi félre kiterjedő hatállyal érvénytelenek. Kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest az erről szóló közlemény közzétételére saját költségén egy országos napilapban, két időpontban. A kereseti kérelme az alperes által alkalmazott ÁSZF 1., 5., 8., 9., 12., és 15. pontjai megjelölt (dőlt betűs) szövegrészére terjedt ki. Az ÁSZF 8. pontjának kifogásolt rendelkezése körében a Ptk. 6:104. § (2) bekezdés g) és f) pontjaira hivatkozott, mert álláspontja szerint az a vállalkozásnak nem megfelelően meghatározott határidőt biztosít szolgáltatása teljesítésére, továbbá olyan feltételtől teszi függővé, amely kizárólag az ő akaratán múlik, és a fogyasztó nem jogosult a szerződéstől elállni vagy azt felmondani. Az ÁSZF 9. pontja körében a Ptk. 6:104. § (2) bekezdés e) pontjára, a 12. pont esetén pedig a Ptk. 6:104. § (1) bekezdés a) pontjára hivatkozott. Az előbbi rendelkezés tisztességtelenségét arra alapította, hogy az a termék műszaki paraméterei megváltoztatását és ezáltal a megrendeltől lényegesen eltérő tulajdonságú dolog szolgáltatását teszi lehetővé az alperes számára. A 12. pont körében azt kifogásolta, hogy a fogyasztónak a szerződés megszüntetése utáni mulasztását írásos nyilatkozata visszavonásaként értelmezi, ami a fogyasztó írásban közölt akaratnyilvánításával ellentétes joghatás kiváltását eredményezi.

Az alperes érdemi védekezésében a kereset elutasítását kérte. Az általa kötött jogviszonyok tekintetében háttérjogszabályként a fogyasztó és a vállalkozás közötti szerződések részletes szabályairól szóló 45/2014. (II. 26.) Korm. rendeletre (a továbbiakban: Korm. rendelet) hivatkozott, az elállás körében a Korm. rendelet 20. § (2) bekezdés a) pontjára, a 9. pont tekintetében pedig elsősorban arra, hogy a termékfejlesztés minden esetben a fogyasztó érdekeit szolgálja és rosszabb minőségű, eltérő funkciójú termék szolgáltatását nem tesz lehetővé.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy az alperes által 2014. június 1-től a fogyasztói szerződésekben alkalmazott általános szerződési feltételek 1., 5. és 15. pontjának az ítélet rendelkező részében idézett szövegrészei az alperessel szerződő valamennyi szerződő félre kiterjedő hatállyal érvénytelenek azzal, hogy az érvénytelenség megállapítása nem érinti azokat a szerződéseket, amelyeket a megtámadásig, 2016. március 29-ig már teljesítettek. Ezt meghaladóan a 8., 9., és 12. pontok tekintetében a keresetet elutasította és az alperest saját költségén közlemény közzétételére kötelezte, annak szövegét meghatározta. Az alperest kötelezte a felperes illetékmentessége folytán le nem rótt 18.000 forint kereseti illeték megfizetésére az állam javára, míg a fennmaradó további 18.000 forint kereseti illetékről akként rendelkezett, hogy azt az állam viseli.

Az ítéletében tényként állapította meg, hogy az alperes a **D...** cégcsoport tagjaként kereskedelmi tevékenységet folytat, melynek során 2014. június 1-től a keresetlevélben kifogásolt általános szerződési feltételek alkalmazása mellett köt egyedi adásvételi szerződéseket a forgalmazott termékek eladására. Az általa használt blankettaszerződés tartalmazza a kifogásolt rendelkezéseket. A szerződés 8. pontja értelmében „Felek jelen szerződés megkötésénél figyelembe veszik, hogy a szerződés tárgyát képező termékek gyártása előre ütemezetten, a megkötött szerződésekre alapozva történik. (...) *Ha a vevő a vállalt fizetési határidő előtt teljesít, a D... törekszik arra, hogy a végelszámolást, és az áru kiszolgáltatását arányosan előbbre hozza, erre azonban a más vevőkkel kötött szerződésekben vállalt, a D...et terhelő ütemezett szállítási határidőkre tekintettel nem köteles.*” A szerződés 9. pontja azt a kikötést tartalmazza, hogy „*Vevő hozzájárul ahhoz, hogy abban az esetben, ha a szerződés megkötése és teljesítése közötti időszakban a termék gyártója fejlesztést hajt végre, a D... a bemutatott mintától, megrendelés szerinti szintől, színösszetételtől, formatervezéstől lényegesen el nem térő, funkciójában a mintával megegyező, de a korszerű igényeket még jobban kielégítő termék szolgáltatásával teljesítse a szerződést.*” A szerződés 12. pontja egyebek mellett akként rendelkezik, hogy „A vevő az áru átvételének napját követő 14 napon belül a **D...** ügyvezetőjéhez címzett írásbeli nyilatkozattal a szerződéstől elállhat, és követelheti az általa már megfizetett vételár megfizetését. (...) A vevő elállása esetén a nála lévő árut tovább nem használhatja és köteles azt az elállási nyilatkozatával egyidejűleg a **D...**nek visszaszolgáltatni. *A D... felhívja a vevő figyelmét arra, hogy abban az esetben, ha az árut az elállási jog gyakorlására biztosított 14 napos határidő lejártát követő első munkanapon sem juttatja vissza, és nem is adja postára, azt a D... a vevő ráutaló magatartásaként értékelve úgy tekinti, hogy a vevő elállását visszavonta, ezért már későbbi időpontban a D... az árut nem köteles visszavenni.*”

Az ítélet jogi indokolásában rögzítette, hogy a felperes perindítási jogosultságát a Ptk. 6:105. § (1) bekezdésének a) pontja biztosítja. Megállapította, hogy az alperes által alkalmazott, felperes által támadott szerződési feltétel nem vitásan általános szerződési feltétel, melyet a fogyasztó megismerhetett, ezzel a szerződés részévé vált. Kifejtette, hogy a keresettel érintett kikötés tisztességtelensége körében a szerződéskötéskor fennálló minden körülmény vizsgálat tárgyát képezi amely a szerződés megkötésére vezethet, valamint a kikötött szolgáltatás természetét és az érintett feltételeknek a szerződés más feltételeivel való kapcsolatát is figyelembe kell venni. A jogalapot illetően a Ptk. 6:102. § (1) bekezdésére, 6:103. § (1) bekezdésére, valamint a 6:104. § (1) és (2) bekezdéseire utalt.

Az ÁSZF 8. pont támadott szövegrészének a szerződés egyéb feltételével való összevetése alapján állapította meg, hogy a felek a fizetési és a teljesítési határidőt nem általános szerződési feltételként, hanem egyedileg határozták meg annak figyelembevételével, hogy az alperes más fogyasztók felé vállalt szerződéses kötelezettségét milyen ütemben tudja teljesíteni. A vevő ugyanakkor nincs elzárva attól, hogy fizetési kötelezettségét a szerződésben meghatározottól eltérő, megelőző időpontban teljesítse, ez azonban nem róhat az alperesre olyan kötelezettséget, hogy a fogyasztó korábbi önkéntes teljesítése az ő teljesítési határidejét is előre hozza. Az átadás időpontját a felek konszenzuson alapulva határozzák meg, így alaptalannak találta azt a felperesi hivatkozást, hogy a szerződési feltétel nem megfelelően meghatározott határidőt biztosít a vállalkozásnak a szolgáltatás teljesítésére. Ugyanezen okból találta alaptalannak a Ptk. 6:104. § (2) bekezdés f) pontjára történő hivatkozást, mert nem szerepel olyan egyoldalú hatalmasság a támadott kikötésben, ami az alperes számára lehetővé tenné, hogy a teljesítését egyoldalúan határozza meg. Nem fogadta el azt a felperesi érvelést sem, hogy a fogyasztónak felmondási jogot kellene biztosítani az ilyen esetre, így e körben a keresetet mint alaptalant elutasította.

Az ÁSZF 9. pontjának támadott rendelkezése kifejezetten a fogyasztó javát szem előtt tartó

szerződési feltétel, a vevő hozzájárulását rögzíti arra vonatkozóan, ha a szerződés megkötése és teljesítése közötti időszakban a termék gyártója fejlesztést hajt végre a megrendelt termékre, amely azonban funkciójában a mintával megegyező, de korszerűbb igényeket kielégítő szolgáltatást jelent. Álláspontja szerint a felperes e szerződési feltételt tévesen értelmezte akként, hogy a hozzájárulás esetén az alperes a megrendeltől lényegesen eltérő tulajdonságú dolgot szolgáltatathat. Mivel a feltétel egyértelműen rögzíti, hogy lényegesen el nem térő, funkciójában a mintával megegyező termékre vonatkozik az alperes szolgáltatási kötelezettsége, így a Ptk. 6:104. § (2) bekezdés e) pontja alapján annak tisztességtelensége nem állapítható meg. Nem osztotta a felperes álláspontját az ÁSZF 12. pontjának támadott rendelkezése körében sem, kifejtette, hogy a felperes által sem támadott elállási jog gyakorlásának módjával és lehetőségével összhangban nem minősül egyoldalúan hátrányos szerződési feltételnek a fogyasztó vonatkozásában, ha az indokolás nélküli elállási jog gyakorlása mellett a kapott szolgáltatását az eladó felé visszaadja. Az ettől eltérő szerződési feltétel az alperesre nézve lenne egyoldalúan hátrányos. A fogyasztónak 14 napos megfelelő határidőt biztosít arra, hogy amennyiben az elállás mellett dönt, gondoskodjon ezen határidőn belül a termék visszaküldéséről.

Az ítélettel szemben felperes terjesztett elő fellebbezést a keresetet elutasító rendelkezés megváltoztatása, az ÁSZF 8., 9. és 12. pontjai megjelölt – dőlt betűs – rendelkezései tisztességtelenségének megállapítása iránt a Ptk. 6:105. § (2) bekezdése alapján valamennyi szerződő félre kiterjedő hatállyal. Az ÁSZF 8. pontját érintő szerződési feltétel körében a Ptk. 6:36. § (2) bekezdés alapján hivatkozott arra, hogy a teljesítési idő előtti teljesítés elfogadása nem érinti a másik fél szolgáltatása teljesítésének esedékességét. A támadott ÁSZF rendelkezés azonban olyan feltételt tartalmaz, ami a fogyasztóra nézve kedvezőbbnek tűnik, azonban a Ptk. ezen rendelkezését figyelembe véve a fogyasztót az idő előtti teljesítése esetére mégis bizonytalanságban tartja az alperes teljesítésének időpontjára vonatkozóan. Az egyébként a teljesítési időt egyedileg meghatározó rendelkezésen túlmenő szerződési feltétel a teljesítési szabályokra vonatkozóan a Ptk. 6:104. § (2) bekezdésének g) pontja alapján minősül tisztességtelennek, mivel a vállalkozásnak nem megfelelően meghatározott határidőt biztosít szolgáltatása teljesítésére. Támadta az ítélet indokolásának azon megállapítását, amely szerint az általános szerződési feltétel egyoldalú hatalmasságot nem eredményez a vállalkozás számára, mert a fogyasztó előzetes teljesítése esetére az alperes a saját teljesítésének időpontját maga határozhatja meg. Utalt arra, hogy az ÁSZF 12. pontja az adott esetre elállási jogot, illetve felmondási lehetőséget nem biztosít a fogyasztónak, így a támadott feltétel a Ptk. 6:104. § (2) bekezdés f) pontja alapján is tisztességtelen. Kifejtette, hogy az alperes szerződéses kötelezettsége kétoldalú, egyrészt az áru vagy szolgáltatás kiadására, másrészt a bizonylat átadására terjed ki. A végelszámolás az adott esetben tehát az áru teljes összegére vonatkozó bizonylat kiadását jelenti, ami azonban nem köthető az árunak a kifejtettek szerint bizonytalan idejű alperesi szolgáltatásához.

Az ÁSZF 9. pontja körében azt hangsúlyozta, hogy a rendelkezés megfogalmazásából következően a megjelölt változtatások a termék műszaki paramétereinek megváltoztatását (például teljesítmény, energia takarékoság, zajszint, stb.) azaz egyértelműen a megrendelt dologtól lényegesen eltérő tulajdonságú dolog szolgáltatását eredményezik. Az ilyen rendelkezés a Ptk. 6:104. § (2) bekezdés e) pontja szerint is tisztességtelen, mert a vállalkozás egyoldalúan, alapos ok nélkül jogosult a szerződésben meghatározott tulajdonságú szolgáltatástól eltérő teljesítésre. A fellebbezés kiegészítésében az ÁSZF 9. pont utolsó fordulatának imperatív megfogalmazását emelte ki, amely lehetőséget ad arra, hogy a fogyasztó jóváhagyása nélkül eltérő tulajdonságú szolgáltatást teljesítsen. A vállalkozás, továbbá a termék gyártója által végrehajtott fejlesztés nem tekinthető alapos oknak a fogyasztó és az alperes közötti jogviszony szempontjából. Az alperes által egyoldalúan korszerűbbnek minősített termék nem minden esetben az a fogyasztó számára is, így a

szerződési feltétel a Ptk. 6:104. § (1) bekezdés a) pontja szerint is tisztességtelen.

A felperes az ÁSZF 12. pontját érintő indokolásban a Korm. rendelet 24. § (1) bekezdésének és 22. §-ának rendelkezését emelte ki, rámutatott arra, hogy a Korm. rendelet szerint a fogyasztó elállása esetén a terméket haladéktalanul, de legkésőbb az elállás közlésétől számított 14 napon belül köteles visszaküldeni, vagy arra meghatalmazott személynek átadni, és a Korm. rendelet 1. § (4) bekezdése szerint e szabályoktól csak a fogyasztó javára térhetnek el a felek. Az alperes által alkalmazott ÁSZF rendelkezés azonban a Korm. rendeletben foglaltakkal ellentétes, mert a haladéktalan, de legalább 14 napon belüli visszaküldés helyett az azonnaliságot rögzíti, így az a Ptk. 6:104. § (1) bekezdés a) pontja alapján tisztességtelen. A szerződési feltétel egyoldalúan jogosítja az alperest a fogyasztóra hátrányos értelmezésre abban az esetben, ha a fogyasztó az elállási nyilatkozattal együtt az áru visszaküldésével késlekedik, és olyan jognyilatkozatot tulajdonít a fogyasztó késlekedésének, ami a deklarált, írásban rögzített szándékával kifejezetten ellentétes. A Korm. rendelet sem rendelkezik arról, hogy a visszaküldéssel való késlekedés a fogyasztó elállási jogának visszavonásaként értékelendő, ebben az esetben a késedelemre a Ptk. szabályai vonatkoznak. A támadott rendelkezés így mind a Korm. rendeletnek, mind a Ptk. késedelemre vonatkozó rendelkezéseinek ellentmond, ezért a Ptk. 6:104. § (1) bekezdés a) pontja és 6:104. § (2) bekezdésének a) pontja alapján is megállapítható a tisztességtelensége.

Az alperes ellenkérelmében az elsőfokú ítélet fellebbezéssel érintett rendelkezései helybenhagyását indítványozta, mert az álláspontja szerint megalapozott.

Az ítéletábra fellebbezés hiányában nem érintette a kereseti kérelemnek részben helytadó rendelkezéseket (ÁSZF 1., 5., 15. pontjának megjelölt szövegrészeit), mivel azok a Pp. 228. § (4) bekezdés utolsó fordulata szerint jogerőre emelkedtek.

A fellebbezés részben, az ÁSZF 12. pontjának támadott szövegrésze tekintetében alapos.

Az ítéletábra megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a releváns tényállást helyesen rögzítette, azt azonban az ÁSZF 1. pontjának azon rendelkezésével egészíti ki, amely szerint a szerződés a 45/2014. (II.26.) Korm. rendelet alkalmazásában üzlethelyen kívül kötött szerződésnek minősül. Kiegészíti továbbá azzal, hogy az ÁSZF az áru átadásának időpontját meghatározó rendelkezése az átadás idejét valamely év és hónap első vagy második felében határozza meg, míg az ÁSZF 5. pontjának rendelkezése szerint az alperes az árut a teljes vételár számlájára történő beérkezéséről számított legkésőbb 30 napon belül köteles a vevőnek átvételre felajánlani.

Az így kiegészített tényállás alapján az ítéletábra csak részben értett egyet az elsőfokú ítélet fellebbezéssel támadott, keresetet elutasító döntésével és annak indokaival.

Az elsőfokú bíróság helyesen indult ki abból, hogy a keresetben támadott szerződési feltételek az alperes által fogyasztói szerződésekben alkalmazott, egyoldalúan és előre meghatározott általános szerződési feltételnek minősülnek, így a felperes közérdekű kereset formájában valamennyi szerződő félre kiterjedően jogosult a tisztességtelen szerződési feltételek érvénytelenségének megállapítása iránti kereset indítására. Helyesen rögzítette az irányadó jogszabályokat, a Ptk. 6:102. § (1) és (2) bekezdését mint a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó általános szabályt, és a fogyasztói szerződésekben alkalmazott egyes tisztességtelen kikötéseket meghatározó 6:104. §-ának rendelkezéseit. A fogyasztókkal kötött szerződésben alkalmazott tisztességtelen feltételről szóló 93/13. EKG Irányelv rendelkezéseit a Ptk. hatályba lépéséig a 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet ültette át a hazai jogba, amely példázó jelleggel sorolta fel a fogyasztó és a vállalkozó közötti

szerződésben feltétlenül, illetve az ellenkező bizonyításig vélelmezetten tisztességtelennek minősülő legkínzóbb szerződési feltételeket, az ún. fekete listát, amit a Ptk. 6:104. § (1) bekezdés a)-j) pontjai, és az ún. szürke listát, amit a Ptk. 6:104. § (2) bekezdése tartalmaz. Utóbbi esetében a feltételt alkalmazó vállalkozás bizonyíthatja, hogy az adott feltétel nem tisztességtelen, de mindkét listában szereplő kikötések semmiek.

Az ÁSZF 8. pontjának támadott szövegrésze tekintetében az ítéltábla osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját és utal a döntés helyes indokaira, azt azonban a kiegészített tényállásra és a fellebbezésben foglaltakra is figyelemmel kiegészíti.

Az elsőfokú bíróság helytállóan rögzítette, hogy a támadott rendelkezésben a felek által megjelölt szállítási határidőt a fogyasztó korábbi teljesítéséhez kötik, azonban ez nem jelent feltétlen kötelezettséget a vállalkozás számára, mindössze lehetősége van a korábbi teljesítésre. A felperes a fellebbezésében alaptalanul hivatkozott arra, hogy ez a Ptk. 6:36. § (2) bekezdésébe, az idő előtti teljesítésre vonatkozó jogszabályi rendelkezésbe ütközik, mivel e szerint a teljesítési idő előtti teljesítés elfogadása nem érinti a másik fél szolgáltatása teljesítésének esedékességét. Az adott esetben a támadott szerződési feltétel éppen a Ptk. idézett szabályával azonos, mert a fogyasztó a szerződésben meghatározott időponthoz képest jogosult idő előtt teljesíteni, azt a vállalkozás köteles elfogadni, ez azonban az alperesi szolgáltatás teljesítésének esedékességét kötelező jelleggel nem érinti. A vállalkozásnak ebben az esetben mindössze lehetősége van a korábbi teljesítésre, ami azonban nem jár a felek által valamely év és hónap első vagy második felében, de nem konkrétan és dátumszerűen meghatározott teljesítési időpont módosításával, mert az eredetileg megállapított határidőt ez nem hosszabbítja meg.

A fellebbezésben írtakkal ellentétben az alperes által az egyéb kötelezettségeire figyelemmel vállalt korábbi teljesítés lehetősége nem eredményezi azt, hogy a teljesítésének ideje ne lenne megfelelően meghatározott. A fogyasztó belátásán múlik ugyanis, hogy kíván-e korábban teljesíteni, s ebben az esetben válik lehetővé a kikötés folytán, hogy a megrendelt áruhoz hamarabb hozzájusson. Az ilyen rendelkezés nemhogy hátrányos, hanem éppen kedvező a fogyasztó számára, mert a korábbi teljesítése az alperes korábbi teljesítését eredményezheti. Ez bizonytalanságot az egyébként napra pontosan nem meghatározott teljesítési időhöz képest nem eredményez figyelemmel arra is, hogy az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel nem támadott ítéleti rendelkezéssel az ÁSZF 5. pontjának azt a szövegrészt, amely szerint „a teljes vételár kifizetése ellenére megtagadja az áru átvételét” érvénytelennek minősítette. Így ha a fogyasztó a saját, és ezért az alperes esetleges korábbi teljesítése ellenére mégsem veszi át a megrendelt árucikket, az nem járhat az 5. pontban rögzített jogkövetkezménnyel, azaz nem minősül az átvétel megtagadásának és nem eredményez kötbérfizetési kötelezettséget. A rendelkezés így a fogyasztó számára joghátránnyal nem járhat. Nem állapítható meg a feltétel tisztességtelensége azon okból sem [6:104. § (2) bekezdés f) pontja], hogy a vállalkozás teljesítése a saját akaratán múlna és a fogyasztó nem jogosult a szerződéstől elállni. A vállalkozás korábbi teljesítésének lehetősége ez esetben éppen a fogyasztó akaratán, pénzfizetési kötelezettségének korábbi teljesítésén múlik.

Az ÁSZF 9. pontja körében az ítéltábla egyetértett az elsőfokú bíróság döntésével és indokolásával, továbbá azzal az állásponttal, hogy a támadott szerződési feltételből nem állapítható meg az a fellebbezésben kifejtett érvelés, hogy a gyártói fejlesztés folytán korszerűbb igényeket kielégítőnek tekinthető termék az áru tulajdonságainak és műszaki paramétereinek lényeges megváltoztatását jelenti. A támadott kikötés kifejezetten rögzíti és hangsúlyozza, hogy a bemutatott mintáktól, megrendelés szerinti színösszetételtől, formatervezéstől csak lényegesen el nem térő és funkciójában a mintával megegyező termék szolgáltatásával teljesíthet az alperes. Az ítéltábla utal

az ÁSZF 12. pontjában szabályozott, a fogyasztót megillető általános elállási jogra, amelyre az áru átvételét követő 14 napon belül indokolás nélkül jogosult. Ez a jogosultság abban az esetben is megilleti, ha az átvett áru megítélése szerint lényegesen eltér az általa megrendelt mintától, vagy a minta jellemzőitől. Alaptalan a felperes azon hivatkozása, hogy e rendelkezés a szerződés feltételének értelmezésére a vállalkozást egyoldalúan jogosítja, és így a Ptk. 6:104. § (1) bekezdés a) pontja értelmében tisztességtelennek minősül, mivel nem a szerződés feltételeinek értelmezéséről, hanem a megrendelt áru jellemzőjéről van szó, ami nem az alperesen, hanem a termék gyártóján múlik. A megrendelt termék egyes paramétereinek, annak lényegét és funkcióját nem érintő gyártói módosítás nem jelenti azt, hogy a vállalkozás egyoldalúan és alapos ok nélkül lenne feljogosítva eltérő tulajdonságú szolgáltatás teljesítésére a fogyasztó előzetes jóváhagyása nélkül.

Az ÁSZF 12. pontja tekintetében az ítéletábra a fellebbezést megalapozottnak fogadta el, e körben az elsőfokú bíróság döntésével és annak indokaival nem értett egyet. Az elsőfokú bíróság megközelítésével szemben az adott esetben nem annak van jelentősége, hogy az árut az indokolás nélküli elállás esetén vissza kell szolgáltatni és ezzel a fogyasztónak az elállás során számolnia kell, hanem annak, hogy a visszaszolgáltatásra elegendő idő áll-e a fogyasztó rendelkezésére, amelynek elmulasztása az egyébként írásban megtett elállási nyilatkozatának visszavonását eredményezi.

A felperes helytállóan hivatkozott arra, hogy e rendelkezés vizsgálata során alkalmazni kell az ÁSZF szerint is a fogyasztó és az alperes jogviszonyára irányadó, a fogyasztó és a vállalkozás közötti szerződések részletes szabályairól szóló Korm. rendeletet is, amelynek 1. § (4) bekezdése értelmében az abban foglaltaktól a felek csak a fogyasztó javára térhetnek el megállapodásukban. A Korm. rendelet a fogyasztót megillető elállási és felmondási jogot az üzlethelyiségen kívül kötött és távollevők között kötött szerződésekben a fogyasztó alapvető jogaként kezeli, amelyre szolgáltatás nyújtása esetén a 20. § (1) bekezdése szerint a teljesítés megkezdéséig, a (2) bekezdés a) pontja értelmében pedig termék adásvételére irányuló szerződés során az átvétel napjától számított 14 napon belül jogosult. A fogyasztó kötelezettségeit elállása esetén a 24. § és a további §-ok rendezik. A 24. § (1) bekezdése értelmében a terméket köteles haladéktalanul visszaküldeni, de legkésőbb az elállás közlésétől számított 14 napon belül. Ehhez képest – ahogyan arra a felperes helyesen hivatkozott – az ÁSZF 12. pontja a termék visszaküldésének kötelezettségét az elállásra nyitva álló 14. nap utáni első munkanapig teszi mindössze lehetővé, és elmulasztáshoz jogkövetkezményként az elállási nyilatkozat visszavonását fűzi. A Korm. rendelet idézett rendelkezése alapján tehát a fogyasztó az áru átvételétől számított 14 napon belül jogosult elállni, az elállás közlésétől számított további 14 napon belül pedig köteles a terméket visszaküldeni. Az ÁSZF 12. pontja erre azonban mindössze 14 + 1 napot biztosít, amely alatt mind az elállási nyilatkozatot el kell küldeni, mind az árut vissza kell szolgáltatni a fogyasztónak azzal, hogy az áru visszaadásának késedelméhez az elállási nyilatkozat visszavonását fűzi jogkövetkezményként. Helytállóan hivatkozott a felperes a fellebbezésben arra, hogy az ilyen általános szerződési feltétel a Korm. rendeletben foglaltakkal ellentétes, és így a Ptk. 6:104. § (2) bekezdés a) pontjában írtakat valósítja meg, azaz a fogyasztó meghatározott magatartását szerződési nyilatkozata megtételének vagy elmulasztásának minősíti, ha a magatartás tanúsítására nyitva álló határidő indokolatlanul rövid. Ez esetben az elállási nyilatkozathoz képest a visszaküldésre nyitva álló határidő indokolatlanul rövid, hiszen erre külön határidőt a Korm. rendeletben írtakkal szemben nem biztosít, így az a fogyasztó számára hátrányos és olyan jogkövetkezménnyel jár, amelyre egyébként írásban kifejezett akarata nem terjed ki. Helyesen hivatkozott a felperes arra is, hogy ez esetben a késedelemre legfeljebb a Ptk. vonatkozó szabályait lehet alkalmazni, a visszaküldés késedelmé azonban nem eredményezheti az írásban megtett nyilatkozat eltérő tartalmú értékelését. A támadott rendelkezés nem a szerződési feltétel, hanem a fogyasztó valamely mulasztásának értelmezésére vonatkozik, ezért az ítéletábra nem osztotta azt az érvelést, hogy az a szerződés valamely feltételének értelmezésére a vállalkozást

egyoldalúan jogosítaná.

A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és az ÁSZF 12. pontja támadott szövegrésze tisztességtelenségét, és a 6:105. § (2) bekezdése alapján annak alkalmazójával szerződő valamennyi félre kiterjedő hatállyal az érvénytelenségét állapította meg a kereseti kérelemmel egyezően. Az ÁSZF 8. és 9. pontjának kifogásolt szerződési feltételei tekintetében pedig az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A fellebbezés három általános szerződési feltételre vonatkozott, ami csak részben vezetett eredményre, a pernyertesség-pervesztesség aránya mind az első, mind a másodfokú eljárásban így közel azonosnak tekinthető, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet perköltségre vonatkozó rendelkezését nem érintette, míg a másodfokú eljárásban felmerült költségeket a felek maguk kötelesek viselni a Pp. 239. §-a folytán alkalmazandó 81. § (1) bekezdés második mondata alapján.

A közel azonos arányra figyelemmel a felperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt 48.000 forint fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és 14. §-a alapján a felek egyenlő arányban kötelesek viselni.

Budapest, 2018. február 1.

. Sándor Ottó s.k.
a tanács elnöke

dr. Buglyó Gabriella s.k.
előadó bíró

. Balsai Csaba Zoltán s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági tisztviselő